Bir Davanın Hafızası

Hariçte
Doğu Türkistan Davası ve
Erkin Alptekin

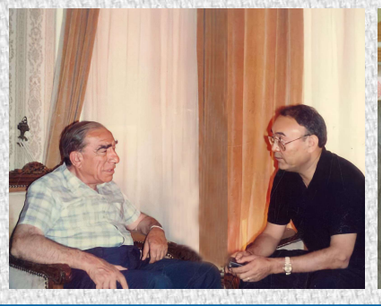

Ömrünü vatan-millet davasına adamış, onca hizmetine rağmen övünen değil, sadece vicdanî sorumluluğunu yerine getirdiğine inanan mütevazı bir gönül adamıdır Erkin Alptekin. Hatıratını bugüne kadar kaleme almayan Erkin Alptekin Bey bu çalışmada, hem Doğu Türkistan davasının daha iyi anlaşılmasına, hem genç nesillerin onun tecrübelerinden istifade etmesine, hem de bilinmeyen veya yanlış bilinen birçok hususun doğru şekilde anlaşılmasına katkıda bulunmaktadır. Erkin Alptekin ile yapılan bu nehir söyleşi, kendisinin hususi arşivinden kullanmamıza müsaade ettiği belge ve fotoğraflar yanında, zikredilen konularla ilgili araştırmalara atıflar yapılarak ortaya çıkmıştır. Erkin Alptekin, merhum Mehmet Emin Buğra ve İsa Yusuf Alptekin Beylerden sonraki Doğu Türkistanlıların ikinci neslidir. Kendileri, "Üç Efendiler" olarak bilinen başta merhum İsa Yusuf Alptekin olmak üzere Dr. Mesut Sabri Baykozi ve Mehmet Emin Buğra Beylerin Doğu Türkistan davasıyla ilgili olarak Çin, Doğu Türkistan ve dış ülkelerde yaptıkları çalışmaların da bizatihi canlı şahitlerindendir. Bir asra yakın ömrünü Batı ülkelerinde davasının tanıtılmasına ve aynı zamanda hatırı sayılır görevler üstlenmesi yanında, kayda değer bir çevre edinmesi Erkin Alptekin'i kanaatimizce Doğu Türkistan davasının hafızası haline getirmiştir. İlgililerin bir solukta okuyacağına inandığımız bu çalışma, Doğu Türkistan Davasının da neredeyse bir asra yakın dönemini tüm yönleriyle de ortaya koyan bir özellik taşımaktadır.

"ışık doğu'dan gelir"

DOĞU KÜTÜPHANESİ 9 786057 217592

ÖMER KUL

Bir Davanın Hafızası

Hariçte Doğu Türkistan Davası ve Erkin Alptekin

ÖMER KUL

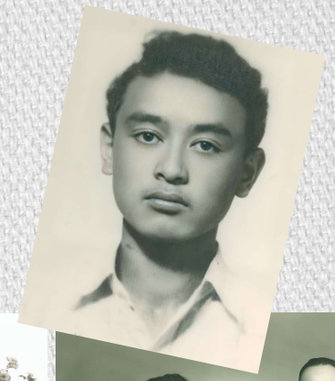

Bir Davanın Hafızası

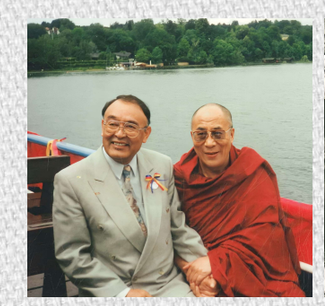

Hariçte
Doğu Türkistan Davası ve
Erkin Alptekin

monografi DOĞUKÜTÜPHANESİ

Bir Davanın Hafızası:
Hariçte Doğu Türkistan Davası ve Erkin Alptekin

ÖMER KUL

İSTANBUL 2023

YAZAR HAKKINDA

Ömer Kul, 1973 yılında Trabzon'un Arsin ilçesinde dünyaya geldi. İlk ve orta öğrenimini Trabzon'da, lise öğrenimini Bursa'da tamamladı. 1993 yılında girdiği Erzurum Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü'nden 1997 yılında mezun oldu. Aynı yıl Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı'nda yüksek lisans yapmaya hak kazandı. 2000 yılında hazırlamış olduğu **"15-16. Asırlarda Köprülü/Tito-Vélés Kazası"** adlı çalışmayla yüksek lisansını tamamladı. 2000 yılında Manisa Celal Bayar Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü Genel Türk Tarihi Anabilim Dalı'na Arş. Gör. olarak girmeye hak kazandı. 2003 yılında İstanbul Üniversitesi'ne doktora yapmak üzere YÖK'ün 35. maddesi uyarınca görevlendirme ile gitti. 2009 yılında tamamlamış olduğu **"Osman Batur ve Doğu Türkistan Millî Mücadele Tarihi (1911-1955)"** adlı çalışma ile doktor unvanını aldı. Halen İstanbul Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Türk Tarihi Anabilim Dalı Öğretim Üyesi olarak görev yapmaktadır.

Çalışmaları daha ziyade, Doğu Türkistan ve Türk Dünyası üzerine olup birçok televizyon ve radyo programı, editörlük çalışması yanında ulusal ve uluslararası bildiri, makale, konferans ve panelleri bulunmaktadır. Ömer KUL'un yayınlanmış çalışmaları ise şunlardır:

1- **Muhteşem Süleyman'ın I. Viyana Kuşatması**, BKY, İstanbul 2008.
2- **Şu Pontus Dedikleri**, Togan Yay., İstanbul 2008.
3- **Esir Doğu Türkistan İçin-1 İsa Yusuf Alptekin'in Millî Mücadele Hatıraları**, Berikan Yay., Ankara 2010.
4- **Esir Doğu Türkistan İçin-2 İsa Yusuf Alptekin'in Millî Mücadele Hatıraları**, Berikan Yay., Ankara 2008.
5- **Baturlar: Doğu Türkistan Millî Mücadele Tarihi (1930-1949)**, Berikan Yay., Ankara 2009.
6- **On Yıla Sığan Efsanevi Ömür: Osman Batur Han**, Doğu Türkistan Göçmenler Derneği Yayını, İstanbul 2011.
7- **100 Soruda Doğu Türkistan**, Rumuz Yay., İstanbul 2017.
8- **Altay Kartalı Osman Batur Han**, Rumuz Yay., İstanbul 2019.
9- **Çin'de İnsan Hakları ve Hak İhlâlleri**, Doğu Kütüphanesi Yay., İstanbul 2022.

Bir Davanın Hafızası:
Hariçte Doğu Türkistan Davası ve Erkin Alptekin

ÖMER KUL

DOĞU KÜTÜPHANESİ

Bir Davanın Hafızası:
Hariçte Doğu Türkistan Davası ve Erkin Alptekin

ÖMER KUL

Yayın Yönetmeni
Erol Cihangir

Kapak
Necminur Çimen

Mizanpaj
Atilla Ceylan

Biyografi Seri No: 52
Doğu Kütüphanesi: 238

1. Baskı, 2023 İstanbul

Editör
Elif Altun

Ofset Baskı
Ofis Yayın Matbaacılık, Gümüşsuyu Cd. Işık San. Sit.
B Blok No: Z/1 Topkapı - İstanbul
(0.212) 576 47 15
Matbaa Sertifika No: 47894

© Bu kitabın bütün yayın hakları Kültür Bakanlığı Telif Hakları Mukavelesi gereği Doğu Kütüphanesi yayınevine aittir.

Sertifika No: 52736

MİLLETLERARASI NEŞRİYAT NUMARASI
ISBN: 978-625-99055-2-5

DOĞU KÜTÜPHANESİ
Alemdar Mah. Çatalçeşme Sk. Meriçli Apt.
No: 44 Kat: 3 Cağaloğlu/İstanbul Tel: (0.532) 494 14 60
web: www.dogukutuphanesi.com
e-mail: bilgi@dogukutuphanesi.com

İçindekiler

Takdim / 9

1. BÖLÜM
ERKİN ALPTEKİN'İN AİLESİ, DOĞUMU, ÇOCUKLUĞU,
LENCU ve NANKİN YILLARI **/ 11**

2. BÖLÜM
ÜÇ EFENDİLER ve ÜÇ EFENDİLERİN DOĞU TÜRKİSTAN'IN
BAĞIMSIZLIĞINA DAİR YOL HARİTASI **/ 27**

3. BÖLÜM
ERKİN ALPTEKİN'İN DOĞU TÜRKİSTAN'A DÖNMESİ ve URUMÇİ YILLARI **/ 47**

4. BÖLÜM
ERKİN ALPTEKİN'İN DOĞU TÜRKİSTAN'DAN AYRILIŞI, KEŞMİR YILLARI,
TÜRKİYE'YE GELİŞİ ve NEVŞEHİR YILLARI **/ 67**

5. BÖLÜM
ERKİN ALPTEKİN'İN İŞ HAYATINA ATILMASI, EVLİLİĞİ,
THY İLE HÜRRİYET RADYOSU YILLARI ve EMEKLİLİK **/ 93**

6. BÖLÜM
ERKİN ALPTEKİN'İN DOĞU TÜRKİSTAN DAVASINA DAİR
LOBİ ÇALIŞMALARI ve BİR KISIM İDDİALAR **/ 115**

7. BÖLÜM
GELECEĞE DAİR **/ 175**

SON SÖZ / 184
EKLER / 185
BİBLİYOGRAFYA / 283

"Xitay bilen dost bolsang ay paltangdan ayrılma"
"Çinli ile dost olsan da ay baltandan ayrılma"
(Uygur Atalar Sözü)

"There is no wisdom, if you don't have experience"
(Tecrübeniz yoksa, bilgelik de yoktur)

KISALTMALAR

a.g.e.	Adı Geçen Eser
a.g.m.	Adı Geçen Makale
a.g.t.	Adı Geçen Tez
ADTB	Avrupa Doğu Türkistan Birliği
AP	Avrupa Parlamentosu
C.	Cilt
CFU	Campaing for Uyghurs
Çev. ve Yay.	Çeviren ve Yayınlayan
Çev.	Çeviren
DDTUMK	Dünya Doğu Türkistan-Uyguristan Millî Kurultayı
DTGD	Doğu Türkistan Göçmenler Derneği
DTGD	Doğu Türkistan Gençlik
DTKVD	Doğu Türkistan Kültür ve Yardımlaşma Derneği
DTV	Doğu Türkistan Vakfı
DUGK	Dünya Uygur Gençler Kurultayı
DUK	Dünya Uygur Kurultayı
Ed.	Editör
ETR	East Turkestan Republic
Haz.	Hazırlayan
ICT	International Campaign for Tibet/Uluslararası Tibet Kampanyası
ITI	İlham Tohti İnisiyatif
İYAV	İsa Yusuf Alptekin Vakfı
KGB	Komitet Gosudarstvennoy Bezopasnosti/Devlet Güvenlik Komitesi/ Sovyetler Birliği›nin istihbarat ve gizli servisi
NED	National Endowment for Democracy
RABITA	Rabitat'-*ül*-Alem'ül-İslami/Dünya İslam Birliği
S.	Sayfa
s.	Sayfa
SSCB	Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği
STK	Sivil Toplum Kuruluşu
THY	Türk Hava Yolları
TRP	Transnational Radical Party
TTKB	Türk Tarih Kurumu Basımevi
UAA	Uygur Amerikan Derneği
UHRP	Uyghur Human Rights Project
UNPO	Unrepresented Nations and Peoples Organization/Temsil Edilmeyen Milletler Teşkilatı
Yay. Haz.	Yayına Hazırlayan
Yay.	Yayınevi